

UNIVERZITET U BEOGRADU
FAKULTET VETERINARSKE MEDICINE
JEDANAESTA LETNJA ŠKOLA ZA PLANINSKO
STOČARSTVO

Stara planina, 12.07–11.08.2024.

Letnja škola za planinsko stočarstvo biće organizovana na sledeći način:

1. Međunarodna letnja škola za planinsko stočarstvo pod nazivom “**Zaštita agrobiodiverziteta i očuvanje autohtonih rasa domaćih životinja**”, sa praksom na farmama, po CEEPUS akreditovanom programu razmene studenata, na Engleskom jeziku, će biti organizovana od 12.07. do 19.07. 2024.
2. Letnja praksa za studente IV i V godine veterinarske medicine iz Srbije će biti organizovana u 2 smene: I, za 6 studenata, učesnika i međunarodne letnje škole, od 12.07. do 21.07.2024.; i II, za 10 studenata IV godine studija (moguće učešće do 5 studenata iz Novog Sada od), od 22.07. do 01.08.2024. godine.
3. U periodu od 02.08. do 12.08.2024. godine je termin za organizovanje istraživačke akcije studenata, prvenstveno za studente, nastavnike i saradnike Fakulteta veterinarske medicine Univerziteta u Beogradu, kao i istraživanja u saradnji sa dijagnostičkim institucijama i istraživačima iz zemlje i inostranstva.

1. XI MEĐUNARODNA LETNJA ŠKOLA

NAZIV:	ZAŠTITA AGROBIODIVERZITETA I OČUVANJE AUTOHTONIH RASA DOMAĆIH ŽIVOTINJA
VREME ODRŽAVANJA:	12.07–21.07.2024.
BROJ STUDENATA:	10 (do 6 iz inostranstva)
JEZIK:	Engleski

PROGRAM

12.07.2024. BEOGRAD

- 09.00 Obilazak Fakulteta veterinarske medicine i poseta rektoratu Univerziteta u Beogradu
- Obilazak Eksperimentalne radionice za preradu mesa i mleka u okviru Katedre za higijenu i tehnologiju namirnica animalnog porekla
- 13:00 Polazak sa Fakulteta veterinarske medicine u Beogradu oko 13.00 časova, dolazak u Gornji Krivodol oko 17.00 časova, smeštaj u Nastavnoj bazi za planinsko stočarstvo, obilazak područja i Farme Buša

20:00 ULOGA FAKULTETA VETERINARSKJE MEDICINE U SLUŽBI ZAŠTITE AGROBIODIVERZITETA, ZDRAVSTVENOG NADZORA I OČUVANJA AUTOHTONIH RASA DOMAĆIH ŽIVOTINJA SRBIJE
Ružica Trailović

13.07.2024. Gornji Krivodol

9:00 RADIONICA: OCENA DOBROBITI I KONDICIJE - Farme autohtonih rasa ovaca „Ravna šuma” Prtopopinci i Farme „Magi” (preventiva i monitoring zdravlja)

12:00 DIMITROVGRAD - PARK AGROBIODIVERZITETA I AUTOHTONIH RASA DOMAĆIH ŽIVOTINJA – tradicionalni sistem uzgoja domaćih životinja
Gradski sekretar za ruralni razvoj – Dimitrovgrad (opciono Sergej Ivanov)

16:00 AUTOHTONE RASE ZNAČAJ OČUVANJA I STATUS UZGOJA AUTOHTONIH RASA DOMAĆIH ŽIVOTINJA SRBIJE
Ružica Trailović

17:00 OCENA DOBROBITI I KONDICIJE – Farme autohtonih goveda ovaca i koza (preventiva i monitoring zdravlja – dijagnostičko uzorkovanje, izdvajanje i pregled životinja)
Nastavnici i saradnici Fakulteta veterinarske medicine

14.07.2024. VRELO – VIZITORSKI CENTAR “STARA PLANINA”

10.00–11.30 ZNAČAJ PARKA PRIRODE STARA PLANINA U PROCESU KONZERVACIJE AGROBIODIVERZITETA – RAZNOVRSNOST ŠUMSKIH I LIVADSKIH ZAJEDNICA I FAUNE STARE PLANINE
Darko Đorđević

12.00–13.30 AGROBIODIVERZITET I AUTOHTONA STOČARSKA PROIZVODNJA
Sergej Ivanov, Ružica Trailović

15.00–18.00 Upoznavanje sa prostorom prve zone zaštite prirode (izazovi zdravstvenog monitoringa divljih vrsta životinja u staništu – sanitarni nadzor), ekološka ispaša, zdravstveni nadzor u staništu. Obilazak Vrela (pastirski ribnjak, Dojkinci i dolina Dojkinačke reke, Tupavica, u povratku obilazak Slavinjskog grla, farme ovaca, farme goveda i domaćih brdskih konja u Izatovcima), Uzorkovanje uzoraka izmeta, izdvajanje bolesnih životinja iz stada i krda)

15.07.2024. GORNJI KRIVODOL

09.00–10.00 AUTOHTONA STOČARSKA PROIZVODNJA: AUTOHTONI PROIZVODI; ORGANSKA PROIZVODNJA U STANIŠTU; GEOGRAFSKI SERTIFIKOVANI PROIZVODI (poseta mlekari i klanici)
Ružica Trailović, Nikola Čobanović

10.00-11.00 AUTOHTONE RASE SRBIJE I REGIONA
Ružica Trailović

11.00–14:00 RADIONICA: Proces pripreme proizvoda od mesa: viršle, kobasice, pašteta

Nikola Čobanović

16:00 RADIONICA: Zanatska prerada mleka i mesa - rizici i ispravnost proizvodnje na farmi
Tijana Ledina, Nikola Čobanović

16.07.2024. GORNJI KRIVODOL

09.00–10.00 PREVENTIVNE MERE I KONTROLA PARAZITSKIH INFEKCIJA U ORGANSKOJ PROIZVODNJI NA PRIRODNIM PAŠNJACIMA

Ružica Trailović, Aleksandra Mitrović

10.00–11:00 SAVREMENI BIOTEHNOLOŠKI POSTUPCI U ISKORIŠĆAVANJU I KONZERVACIJI GENETIČKIH RESURSA U STOČARSTVU
Vladimir Magaš, Milan Maletić

12.30–14.00 ZDRAVSTVENI MONITORING AUTOHTONIH DOMAĆIH PAPPARA U TRADICIONALNOM SISTEMU GAJENJA ISPAŠOM NA PRIRODNIM PAŠNJACIMA

Aleksandra Mitrović

17.00-19:30 Ocena dobrobiti i kondicije, uzorkovanje materijala za parazitološka ispitivanja, terenska dijagnostika – Organska farma Buša i Mini organska klanica
Svetlana Grdović

17.07.2024. DIMITROVGRAD/GORNJI KRIVODOL

08:30-10:00 Mlekara Stara Planina / Školska mlekara Pirot: Proizvodnja kačkavalja, belih sireva i drugih tradicionalnih proizvoda od mleka

10.00–10.00 Radionica: ORGANSKI UZGOJ DOMAĆIH KOPITARA, PROMENA NAMENE MAGARACA I KONJA (Ocena dobrobiti i telesne kondicije kopitara gajenih u sistema slobodne ispaše, uzorkovanje materijala za parazitološka ispitivanja, terenska dijagnostika, *pour-on* primena antihelmintika, botanička analiza pašnjaka sa posebnim osvrtom na prisustvo i odnos hranljivih i otrovnih biljaka, sakupljanje lekovitog bilja)

Ružica Trailović, Aleksandra Mitrović, Svetlana Grdović

16:00–17:00 ORGANSKI UZGOJ OVACA, KOZA, GOVEDA, SVINJA, ŽIVINE I PČELA

Aleksandra Mitrović, Ružica Trailović

17:00 Muža ovaca, koza, goveda i magarica, tradicionalni način proizvodnje sira i drugih tradicionalnih proizvoda, organski pčelinjak i degustacija meda
Ružica Trailović, Aleksandar Vasov, Sergej Ivanov, Nikodije Velinov

18.07.2024.

09:00 BIDIVERZITET FLORE STARE PLANINE – JESTIVE, LEKOVITE I OTROVNE BILJKE

- Svetlana Grdović
- 10:00 MONITORING ZDRAVSTVENOG STANJA DOMAĆIH I DIVLJIH ŽIVOTINJA U ZAŠTITI ZDRAVLJA ŽIVOTINJA NA PAŠNJACIMA
Darko Marinković
- 11:00 VEKTORI ZARAZNIH I PARAZITSKIH BOLESTI ŽIVOTINJA NA PLANINSKIM PAŠNJACIMA
regionalne dijagnostičke ustanove Zaječar (Niš), Aleksandra Mitrović
- 15:00 Sakupljanje i identifikacija biljaka na pašnjacima
Svetlana Grdović
- Praktičan rad na terenu: ocena dobrobiti i kondicije, ultrazvučna dijagnostika graviditeta i poremećaja reprodukcije kod krava, ovaca i koza u poluslobodnom sistemu držanja na planinskim pašnjacima
Vladimir Magaš, Milan Maletić
- Ocena dobrobiti i telesne kondicije kopitara, gajenih u sistema slobodne ispaše uzorkovanje materijala za parazitološka ispitivanja, terenska dijagnostika, *pour-on* primena antihelmintika, botanička analiza pašnjaka sa posebnim osvrtom na prisustvo i odnos hranljivih i otrovnih biljaka, sakupljanje lekovitog bilja Ružica Trailović, Aleksandra Mitrović, Svetlana Grdović
- Ocena hodova hromost, pregled i obrada akropodijuma kopitara i papkara

19.07.2024. GORNJI KRIVODOL

09:00 Podela sertifikata i povratak studenata u Beograd

21.07.2024. GORNJI KRIVODOL

Povratak I grupe studenata Fakulteta veterinarske medicine

23.07. 2024-01.08.2024. II SMENA: STRUČNA BLOK LETNJA PRAKSA IZ IZBORNIH OBLASTI

BROJ STUDENATA: 10 studenata IV godine studija, moguće učešće do 5 studenata iz Novog Sada

- 23.07.2024. Organizovani prevoz iz Beograda i smeštaj studenata u Nastavnoj bazi Fakulteta (posle 16 časova)
- 18:00 OSNOVNI PRINCIPI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE ŽIVOTINJA U ORGANSKOM SISTEMU GAJENJA I ISKORIŠĆAVANJA ŽIVOTINJA
Milan Maletić, Vladimir Magaš

24.07.2024 – 01.08.2024. GORNJI KRIVODOL
Letnja praksa prema programu izbornih oblasti

16.00-18.00 Kratak kurs iz oblasti zdravstvene zaštite autohtonih rasa domaćih životinja u planinskim uslovima držanja, sa posebnim naglaskom na principe zdravstvene zaštite u organskoj stočarskoj proizvodnji
Dežurni nastavnici i/ili saradnici Fakulteta veterinarske medicine: Stefan Veličković, Nemanja Jovanović, Milan Maletić, Ružica Trailović (ili po dogovoru sa osobljem fakulteta)

Praktični rad studenata

SPISAK PREDAVAČA SA FAKULTETA: Ružica Trailović, Nikola Čobanović, Vladimir Magaš, Milan Maletić, Darko Marinković, Aleksandra Mitrović, Stefan Veličković, Nemanja Jovanović

SPISAK OSTALIH PREDAVAČA I DEMONSTRATORA: Sergej Ivanov, Aleksandar Vasov, Darko Đorđević

01.08.2024: Evaluacija kursa i podela sertifikata, polazak za Beograd u poslepodnevnim satima

OD 02.08.2024. TERMINI ZA ISTRAŽIVANJA

Učesnici: Istraživači sa Fakulteta, studenti pod nadzorom mentora

NAPOMENE

Stručna blok praksa obuhvata svakodnevni obilazak farmi goveda, ovaca, koza, konja i magaraca na širem području Nastavne baze, od Dimitrovgrada do Pirota i Vrela, klinički pregled, ocenu telesne kondicije i procenu dobrobiti životinja obuhvaćenih programom očuvanja genetičkih resursa, u saradnji sa osnovnom odgajivačkom organizacijom, sprovođenje preventivnih mera u skladu sa programom mera zdravstvene zaštite životinja (vakcinacija, dehelmintizacija, uzorkovanje krvi za dijagnostička ispitivanja, uzorkovanje materijala za parazitološka ispitivanja), zbrinjavanje i lečenje bolesnih životinja, zatim rad u laboratoriji u okviru Nastavne baze za planinsko stočarstvo.

Istraživačka akcija studenata. Na poziv Centra za naučno-istraživački rad Fakulteta veterinarske medicine, nastavnici i saradnici Fakulteta bi do kraja maja predložili nekoliko istraživačkih tema, za koje bi se prijavio određeni broj studenata i na taj način oformilo nekoliko istraživačkih grupa koje bi činili – jedan nastavnik (mentor) i 2-3 studenta. Istraživačka akcija se pritom može realizovati i u trajanju kraćem od 7 dana (najviše 15 dana), ukoliko je planom aktivnosti mentora tako predviđeno.

Grupe bi se formirale prema interesovanju prijavljenih, u skladu sa programom izbornih oblasti i istraživačkim temama i po istom principu angažovali nastavnici 'mentori rada. U slučaju da nema dovoljno interesovanja istraživačka akcija neće biti održana.

Stručna praksa se poklapa sa praksama predviđenim Studijskim programom IOMAS:

1. Letnjom kliničkom praksom na četvrtoj godini
2. Stručnom blok praksom iz izborne oblasti 2
3. Stručnom blok praksom iz izborne oblasti 3 ili
4. Stručnom praksom iz izborne oblasti 4, za onoliko dana koliko student provede na praksi.

Stručna praksa se priznaje u skladu sa brojem dana provedenim na staroj planini

Rok za prijavljivanje studenata: 30. april 2024. godine

Prof. dr Ružica Trailović
Odgovorni nastavnik za
Letnju školu za planinsko stočarstvo

Nastavna baza za planinsko stočarstvo, Fakulteta veterinarske medicine Univerziteta u Beogradu, Gornji Krivodol, Stara planina: u Gornjem Krivodolu se nalazi jedno od najvećih stada buša na Balkanu, pri čemu se u krugu od 20 km mogu videti mnogobrojna stada goveda, ovaca i koza, krda domaćih brdskih konja, balkanski magarci, autohtone rase pasa i živine...

Dodatne informacije: Prof. dr Ružica Trailović

E-mail: nbps-fvm@vet.bg.ac.rs